

ארבעת המינים

בתורה כתוב: **" וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר, כַּפֹּת תְּמָרִים, וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת, וְעֶרְבֵי נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. " ויקרא כ"ג מ'**
 נהוג לקחת: **פרי הדר - אתרוג**
כפות תמרים - לולב (ענף צעיר מעץ התמר)
ענף עץ עבות - הדס
ערבי נחל - ערבה
 יש מספר סיבות לבחירת ארבעה מינים אלו:
 1. להגיד תודה על התבואה שנאספה השנה.
 2. כל מין שנבחר גדל באזור אחר בארץ ישראל, כל מין זקוק לתנאים אחרים כדי לצמוח, ובארץ ישראל יש מגוון גדול של אזורי גידול למרות שהיא ארץ כה קטנה.
 3. ניתן לראות שכאשר מניחים את כל המינים ביחד הם משלימים אחד את השני.

השלישית שנכנסה לה בלי שום רחש זו ריבי ערבה שמדברת בלחש. **"אני שקטה וצנועה כמו הנחל הזורם ליד בייתי אך גמישה וחזקה, אם תנסו לשבור אותי."** ואחרון חביב וגם שובב עמד וניצב, לולי הלולב. **"שימושים רבים לי, ממש אין ספור והפירות שלי מתוקים כמו דבש שהור."** ועל נא נישכח מאיפה הסכך!
 עמד הזית חשב וחשב ועל גזעו העתיק התקמטו חריציו, **"תכונות טובות יש לכולם, כל אחד מהם נחוץ לעולם, אך אקבע וזו החלטתי כולם ראויים לפי דעתי."**
 כל אחד מכם כשהוא בנפרד, יפה, שימושי ובאמת מיוחד, אך היתרון שלכם יגדל בהרבה, אם תשבו יחדיו זה לצד זה. כל התכונות והמעלות שבכם, כאגודה, כתבורה, יגבירו כוחכם. ארבעת המינים אחזו ידיים והביטו בעיניים, וידעו שרק ביחד הסוכה תהיה מוצלחת. ומאז ועד היום יושבים בתוך סוכת שלום, הדס אתרוג לולב וערבה, בשמחה כבוד, אחווה ואהבה. כתב-זיו בראל מדריך בכיר בנאות קדומים

בסוכה אחת רחוקה ונידחת, התקיימה תחרות ממש מבדחת, ארבעה מינים התייצבו בסוכה, וביקשו לפתור בעיה מציקה, מי מכולם ראוי ומוצלח, לשבת בראש השולחן מתחת לסכך. כל אחד מהם ממש משוכנע שהוא ה"אחד" בכל השכונה ולכן ביקשו מזית אחד, זקן במיוחד שישפוט בניהם ויחליט פה אחד ביקש אז הזית מכל הארבעה להופיע אצלו והוא יביע דעה ומה שהוא יחליט בלי ויכוח בכלל יהיה מוסכם ועל כולם מקובל ראשונה הופיעה דסי הדס וריח נעים איתה גם נכנס נעימה, ריחנית, יש בי רוגע ושמחה" ומביאה אני לכל, מזל וברכה."
 שני נכנס רוגי האתרוג, וידע שאין לו שום סיבה לדאוג כי "אני שייך למשפחה עם הוד והדר ואפשר גם לאכול אותי מצופה בסוכר. בקיצור גם טעים, גם מיוחס אין ספק שאני זוכה בפרס."

לשיחה

* הסיפור הזה הוא כמו משל, מה הוא בא ללמד אותנו?
 * למי דומה עץ זית?
 * אילו סוגי אנשים שונים מכם אתם מכירים?

רשות מינרים חינוך וקהילה יחדות משלבת

משיב הרוח ומוריד הגשם

"ברוך אתה... משיב הרוח ומוריד הגשם..."
 זהו חלק מתפילת שמונה עשרה שבו המתפללים מתחילים להזכיר את גשמי החורף, עדיין ללא בקשה. מתחילים לומר את הברכה הזאת אחרי חג סוכות - בשמיני עצרת - כלומר בתחילת הסתיו, וממשיכים עד פסח, כלומר עד תקופת האביב. כעבור כשבועיים, ב'ז' חשוון מתחילים להוסיף בהמשך התפילה בקשת "ותן טל ומטר לברכה". מדוע נהוג לבקש גשמי ברכה רק כשבועיים אחרי חג הסוכות? מועד שאילת (בקשת) הגשמים נקבע כך בתקופה שבית המקדש היה קיים, ועולי הרגל הגיעו לירושלים מכל קצוות הארץ כדי לחגוג יחד את חג הסוכות. המתפללים התחילו לבקש על הגשמים רק אחרי שכל עולי הרגל חזרו לבתיהם.

לשיחה

* את שאילת (בקשת) הגשמים דחו לכשבועיים לאחר חג הסוכות מתוך התשובות בעולי הרגל. דמיינו איך מרגיש עולה רגל החוזר מירושלים ובאמצע הדרך מתחילה סערת רוח וגשם?
 * איך אתם מרגישים בזמן שהגשם יורד עליכם?
 * למה לדעתכם מחברת הברכה בין הרוח לגשם?
 המדרש מספר על רבי חנינא בן דוסא שהיה מהלך בדרך והתחיל לרדת גשם. התרעם רבי חנינא ואמר: "ריבונו של עולם, כל העולם כולו בנחת, וחנינא בצער". כל העולם מרוצה מזה שיוורד גשם ורק אני מצטער על הגשם כי קשה לי ללכת בבוץ ובגשם! מיד פסק הגשם. אמר חנינא בן דוסא: "ריבונו של עולם - עכשיו כל העולם כולו בצער וחנינא בנחת" על כך שגשמי הברכה פסקו, ורק אני - חנינא - מרוצה... מיד התחיל הגשם לרדת שוב.

לשיחה

* דמיינו לעצמכם שתכננם לצאת לטיול משפחתי, וכשקמתם בבוקר ראיתם שיוורד גשם שוטף. איך הייתם מרגישים? מה הייתם אומרים? מה הייתם עושים?
 * רבי חנינא התעצבן כשירד עליו הגשם, למרות שידע שאלה גשמי ברכה שהארץ זקוקה להם. האם אתם מבינים לליבו של רבי חנינא? מה הייתם עושים במקומו?
 * למה שינה רבי חנינא את דעתו אחרי שפסק הגשם?
 * במי התחשב רבי חנינא בתחילת הסיפור ובמי בסופו?

הידעתם

הגשם הראשון בסתיו נקרא היוֹרָה

שיחות מתחת לסכך

"הקיץ עבר, החום הגדול, שנה חדשה, באה לכל, רוחות מנשבות, נודדות ציפורים, הולכים ובאים הימים הקרים..."

לשיחה

* אילו סימני סתיו כבר ראיתם?
 * איזה מצב רוח יש לכם בסתיו?
 שאלו את בני המשפחה - האם הם שמחים או עצובים בבוא הסתיו?

המלחין ויוואלדי כתב יצירה בשם ארבע העונות. * הקשיבו לקטע "סתיו" והתבוננו בסרטון. * אילו מסימני הסתיו אתם מזהים בסרטון? * איזה מצב רוח משרה עליכם המוזיקה? * במה עוסקים האנשים בתחילת הסרטון? מה הקשר ביניהם לבין חג האסיף?

שירים

* האזינו לשיר "הקיץ עבר". איזה מצב רוח משרה המנגינה? * נסו להתאים תנועות או להמציא ריקוד "סתיו" של ויוואלדי או "הקיץ עבר".

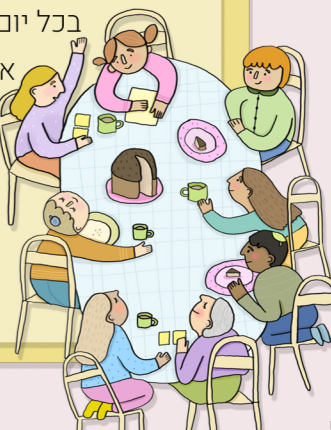

"הקיץ עבר" דוד זכאי

אושפיזין

בסוכות קיים מנהג של הזמנת אורחים מיוחדים לסוכה. המנהג מתייחס למסורת הנהוגה ביהדות שנים רבות, ולפיו אנחנו מזמינים לסוכה את הדמויות החשובות של עם ישראל: אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן ודוד. בכל יום בא אחד מהם "לבקר" בסוכתנו. אושפיזין היא מילה בארמית שפירושה "אורחים". מהמילה אושפיזין נגזרה גם המילה שאנו משתמשים בה בעברית יומיומית: אישפוז.

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה (שבת קכ"ז) מעלת הכנסת האורחים גדולה יותר מפילו מקבלת פני ה'. מדוע לדעתכם אומרים זאת ר' יהודה ורב? כיצד לדעתכם נאפשר לאורחים שלנו לחוש בנעימים כאשר נארח אותם?

בשנים האחרונות רווח מנהג להזמין לסוכה גם 'אושפיזות', נשים חשובות מנהיגות, יוצרות ועוד... לדוגמא: ארבע האימהות, דבורה הנביאה, אסתר... וגם נשים אחרות, דונה גרציה, זלדה המשוררת, לאה גולדברג, גולדה מאיר הרבנית קאפח ועוד... חשבו על 'אושפיזה' שהייתם רוצים להזמין. מדוע דווקא היא?

שירה של נאוה שאר "האורח"

שנה שמחה

ברוכים הבאים

